

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

12-13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΜΠΡΙΤΖ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Παιδαγωγικά θέματα στη διδασκαλία του Μπριτζ

III. Διδασκαλία,
μεταδοτικότητα &
μεταβίβαση μάθησης
Ιούνιος 2015

Συντάκτης – εισηγητής:

Δημήτρης Παπασπύρου

- Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: dpapaspyrou@yahoo.gr
- Facebook: Dimitris Papaspyrou

Σύντομο βιογραφικό

- Αυστραλία, 1965
- Σπουδές Κοινωνιολογίας & Πολιτικών Επιστημών (Πάντειο Πανεπιστήμιο)
- Μεταπτυχιακές Επιστήμες στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΠ)
- Ειδικός Σύμβουλος Εκπαίδευσης της ΕΟΜ σε παιδαγωγικά θέματα.
- Μέλος της Ομάδας Διενέργειας Εξετάσεων εκπαιδευτών Μπριτζ για το 2015.

Ο σκοπός αυτού του σεμιναρίου

- Η ενημέρωση – επιμόρφωση – προετοιμασία των υποψήφιων εκπαιδευτών ενόψει των εξετάσεων του 2015.
- Η παρουσίαση θεμάτων που αφορούν στην εκπαίδευση του Μπριτζ.
- Η καλλιέργεια των ιδιοτήτων και η απόκτηση των εργαλείων της «**δασκαλοσύνης**».

Σκοπός αυτής της εισήγησης

- Ο εισηγητής θα επιχειρήσει να αναδείξει τα χαρακτηριστικά της «**Μεταδοτικότητα**» του εκπαιδευτή, τη σημασία της «**Μεταβίβασης της Μάθησης**» για το Μπριτζ, τη σημασία του δασκάλου στη διαδικασία μάθησης.

Η εμπύχωση στην εκπαίδευση ενηλίκων

- ... η προσπάθεια του εκπαιδευτή να ισχυροποιήσει την προσπάθεια των εκπαιδευομένων, να τους κάνει να νιώσουν ασφάλεια σε σχέση με τους στόχους τους, να εξασφαλίσει τις καλύτερες συνθήκες λειτουργίας της ομάδας των εκπαιδευομένων.

Το προτέρημα του καλού δασκάλου ...

- ... η μεταδοτικότητα ...όμως:
- *«Η αντίληψη ότι ο εκπαιδευτικός κατέχει τη γνώση και πρέπει να τη μεταδώσει στο μαθητή ανήκει πια οριστικά στο παρελθόν»*
 - Αχιλλέας Καψάλης, «Μάθηση και διδασκαλία», 1986.

Το τέλος της μεταδοτικότητας;

- Τα πολλά πρόσωπα / διαστάσεις του σύγχρονου εκπαιδευτή (οργανωτής, εμπυχωτής, συντονιστής, φροντιστής, διευκολυντής κ.α.) οδηγούν στο τέλος της «μεταδοτικότητας»;
- Κι αν ναι, αυτό ισχύει και στη διδασκαλία του Μπριτζ;

Το «τέλος των δασκάλων»;

- Σημαντικές εξελίξεις στην εκπαίδευση στην κοινωνία της υψηλής τεχνολογίας.
- Η απόρριψη της αυταρχικής εκπαίδευσης / του αυταρχικού εκπαιδευτή
- Οι πολυδιάστατες πλέον εκπαιδευτικές σχέσεις.
- Το «τέλος των δασκάλων» ως φυσική παρουσία;

“Notes on transformative education”

- *“the deprofessionalization of teachers who become technicians rather than reflective practitioners”*
- *“η από-επαγγελματοποίηση των δασκάλων, οι οποίοι καταλήγουν να είναι περισσότερο τεχνικοί παρά ευαίσθητοι επαγγελματίες...”*
 - Edmund O’ Sullivan, Πανεπιστήμιο του Τορόντο

Σημειώσεις για τη μετασχηματίζουσα μάθηση

“a return to limited learning styles and didactic teaching and the decline of teacher-lead innovation”

“επιστροφή σε περιορισμένα στυλ μάθησης και διδασκαλίας και απόρριψη των καινοτομιών του εκπαιδευτή”

- Edmund O' Sullivan

«δεν υπάρχουν δάσκαλοι...»

- ... δε με ξεγελάνε τα μεγάλα laptop, τα ωραία gadgets, τα κονσερβέ projects και οι προτζέκτορες, ...

Ας στηριχτούμε στη «λαϊκή» σοφία ...

- ... *«όσο υπάρχει τράπουλα θα βγαίνουνε ρηγάδες κι όσο υπάρχουν δάσκαλοι θα βγαίνουν μαθητάδες»*

- Βασίλης Παπαδόπουλος

1^ο κριτήριο μεταδοτικότητας / μεταβίβασης μάθησης

- Η μετάδοση της γνώσης στηρίζεται στην αυτοπεποίθηση του εκπαιδευτή και στην πίστη του στους εκπαιδευόμενους

Educational psychology, 5th edition, Robert E. Slavin

- “research finds that one of the most powerful predictors of a teacher’s impact on students is the belief that what he or she does make a difference.

This belief called **teacher efficacy**”

- «από την (εκπαιδευτική) έρευνα προκύπτει πως ένας από τους ισχυρότερους δείκτες πρόβλεψης της επίδρασης του δασκάλου στους μαθητές του είναι η πίστη πως αυτό που κάνει επιφέρει τη διαφορά. Αυτή η πίστη ονομάζεται **αποτελεσματικότητα του δασκάλου**.

Ένα εκπαιδευτικό σενάριο ...

- *Διδάσκεις Μπριτζ – αντικείμενο που κατέχεις πολύ καλά [υπόθεση 1^η] – σε μια ομάδα αρχάριων εκπαιδευομένων – οι οποίοι θέλουν να μάθουν το παιχνίδι [υπόθεση 2^η]. Πώς θα καταφέρεις η διδασκαλία σου να αποδειχτεί αποτελεσματική και να τους οδηγήσεις στη μάθηση; [ζητούμενο του σεναρίου]*

... και μια απλή παρατήρηση:

- Οι δύο υποθέσεις που αναφέραμε δεν οδηγούν απαραίτητα στην ικανοποίηση / λύση του ζητούμενου.
- Γιατί, λοιπόν, όταν ο δάσκαλος γνωρίζει το αντικείμενο και οι εκπαιδευόμενοι θέλουν να μάθουν δεν επιτυγχάνεται πάντα η μάθηση;

Διδασκαλία ...

- ... η οργανωμένη, μεθοδική προσπάθεια επίτευξης γνωστικών στόχων, δεξιοτήτων και στάσεων από έναν ή περισσότερους εκπαιδευτές προς έναν ή περισσότερους εκπαιδευόμενους.
 - Μια πολυδιάστατη διαδικασία, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση ενηλίκων, όπου η λειτουργία της ομάδας και η διαμόρφωση σχέσεων μπορεί να ενισχύσουν ή να υπονομεύσουν τους στόχους της διδασκαλίας.

Μάθηση ...

- ...μια διαρκής αλλαγή στη συμπεριφορά, ή στην ικανότητα για ορισμένη συμπεριφορά, η οποία είναι αποτέλεσμα άσκησης ή άλλων μορφών εμπειρίας.
- Η μάθηση καθαυτή είναι μια διαδικασία της οποίας την επενέργεια διαπιστώνουμε μόνο από τη μεταβολή της συμπεριφοράς του υποκειμένου, μια μεταβολή σχετικά μόνιμη ...

Μεταβίβαση μάθησης ...

- ... έχουμε όταν η πείρα που αποκτούμε από την εκτέλεση μιας ενέργειας επηρεάζει την εκτέλεση μιας κατοπινής ενέργειας ή πιο απλά, όταν μια δεδομένη μάθηση επηρεάζει την επίδοση σε μια άλλη.

Παράδειγμα μάθησης & μεταβίβασης μάθησης

- **Μάθηση** έχουμε όταν ο εκπαιδευόμενος μπορεί να εφαρμόσει τη σύμβαση Stayman και **μεταβίβαση μάθησης** όταν εφαρμόζει αυτή τη σύμβαση σε κάθε ευκαιρία.
- Π.χ. 1NT – pass - 2♣
- Pass - 1 ♣ - 1NT – pass/ 2♣ - pass - ...
- 2NT – pass - 3♣ ... (απλό stayman / puppet stayman) ...

Ο εκπαιδευτής του Μπριτζ ...

- ... γνωρίζει τη σύμβαση Stayman και την παικτική αξία της. Θα καταφέρει να πετύχει τους εκπαιδευτικούς στόχους που συνδέονται με αυτή τη σύμβαση στην ομάδα των εκπαιδευόμενων; Θα καταφέρει να πείσει τους εκπαιδευόμενους να εφαρμόζουν τη σύμβαση αυτή σε κάθε ευκαιρία;
- Αν ναι, τότε έχουμε μια περίπτωση «**Μεταβίβασης Μάθησης**»

Καίρια ζητήματα στη μελέτη των διαδικασιών διδασκαλίας & μάθησης

- Ποιες διαδικασίες επηρεάζουν τη μάθηση;
- Ποιος είναι ο ρόλος της μνήμης;
- Ποιος είναι ο ρόλος των κινήτρων;
- Πώς συντελείται η μεταβίβαση της μάθησης;
- ...
- ... τα οποία εξετάζονται από τη φιλοσοφία, την επιστημολογία, την ανθρωπολογία, τη γνωσιακή επιστήμη (cognitive science), τη γνωστική ψυχολογία, τη νευρολογία / νευροεπιστήμες (neuroscience), την εξελικτική ψυχολογία, την κοινωνιολογία της γνώσης, την εκπαιδευτική ψυχολογία, τη γλωσσολογία, τη σημειολογία ...

Πλάτων και Αριστοτέλης ...

- (οι διαφορές μεταξύ δασκάλου και μαθητή είναι αιώνιες...)
- Πλάτων: Δεν μπορούμε να γνωρίσουμε κάτι που βρίσκεται έξω από τη συνείδησή μας (Ιδεαλισμός / Ορθολογισμός)
- Αριστοτέλης: Μπορούμε να γνωρίσουμε τον εξωτερικό κόσμο με βάση τις αισθήσεις μας (Εμπειρισμός)

Τα γνωστικά εργαλεία μας ...

- Η λογική, ο ορθή σκέψη και κρίση, οι ανθρώπινες πνευματικές λειτουργίες.
- Οι αισθήσεις και η εμπειρία μας.

2^ο κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Η μετάδοση της γνώσης δεν μπορεί παρά να στηρίζεται είτε στον ορθολογισμό είτε στην εμπειρία του εκπαιδευόμενου (κι ακόμη καλύτερα: στο συνδυασμό ορθολογισμού και εμπειρίας)
- Ορθολογισμός: μελέτη & κατανόηση θεωρίας
- εγχειριδίων - δεδομένων – πληροφοριών
- Εμπειρία: παικτική, αγωνιστική, Κίμπτιζινγκ

Η εκπαιδευτική σημασία της απορίας ...

- ΜΕΝΩΝ: *Άκουγα βέβαια εγώ, Σωκράτη, και πριν σε συναναστραφώ, πως εσύ δεν κάνεις άλλο παρά και ο ίδιος να βρίσκεσαι σε απορίες και τους άλλους να κάνεις να αποροούν· και τώρα, όπως μου φαίνεσαι, μου κάνεις μάγια και με ποτίζεις φίλτρα και (στ' αλήθεια) μου λέγεις ξόρκια, ώστε να έχω πλημμυρίσει απορίες.*
 - *Μένων, περίπου 380 π.Χ*

3^ο κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Η μεταβίβαση της γνώσης επιτυγχάνεται περισσότερο με την καλλιέργεια αποριών, με τη δημιουργία ερωτημάτων που ωθούν τον εκπαιδευόμενο να βρει απαντήσεις, ώστε να καλλιεργείται η εφευρετικότητά του, παρά με την έκφραση βεβαιοτήτων και την προσφορά απαντήσεων (πριν καν γεννηθούν τα ερωτήματα) ...

Έστω ότι διδάσκουμε τη σύμβαση Stayman ως εξής ...

- ... εφαρμόζουμε τη σύμβαση Stayman μετά από άνοιγμα 1NT και εφόσον το «χέρι» μας έχει (συνδυαστικά) τουλάχιστον το 1 μαζέρ τετράφυλλο και 8+ πόντους.
- Ποια προβλήματα προκύπτουν από αυτήν την προσπάθεια μετάδοσης γνώσης;

... και κάποια στιγμή ο μαθητής
σας έχει αυτό το «χέρι» ...

● ♠ 10 5 4 3 ♥ 9 8 6 5 ♦ 10 8 6 3 2 ♣ -

Το οποίο απέναντι σ' αυτό το άνοιγμα 1NT:

♠ K J 8 ♥ A Q 2 ♦ A K 7 ♣ 9 7 5 2

Δίνει περίπου 10 λεβέ με ατού τα ♦

Ποια προβλήματα προκύπτουν από τον τρόπο που παρουσιάσαμε τη Stayman;

- Θα σκεφτεί ο εκπαιδευόμενος ότι αυτό το χέρι είναι κατάλληλο για Stayman;
- Θα «δεχτεί» αργότερα τη σύμβαση garbage stayman (ruppet stayman κλπ) ή θα «κολλήσει» στην αρχική διάσταση της σύμβασης;
 - Έχουμε προετοιμάσει το μαθητή μας για μια πολυεπίπεδη – δυναμική - ευέλικτη γνώση των αγορών του Bridge;

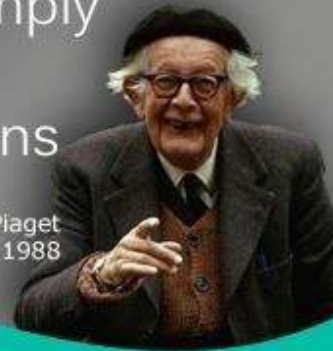
Ερώτημα:

- Μεταβιβάζουμε / μεταδίδουμε τη γνώση με τη διδασκαλία μας ή εμποδίζουμε τη μεταβίβαση / μετάδοση της γνώσης (επειδή θέτουμε όρια – ορίζουμε τις αγορές με αυστηρό τρόπο – απαγορεύουμε κλπ);

Μια άποψη του Πιαζέ για την εκπαίδευση

"The principal **goal of education** in the schools should be creating men and women who are capable of **doing new things**, not simply repeating what other generations have done."

Jean Piaget
Swiss philosopher and scientist, 1988

- *“Ο βασικός στόχος της εκπαίδευσης πρέπει να είναι η δημιουργία ανθρώπων που θα είναι ικανοί να κάνουν καινούργια πράγματα κι όχι απλώς να επαναλαμβάνουν αυτά που άλλες γενιές έχουν ήδη κάνει. Άνθρωποι που θα είναι δημιουργικοί και εφευρετικοί, οι οποίοι θα μπορούν να αντιμετωπίζουν κριτικά και να επαληθεύουν, κι όχι απλά να αποδέχονται, οτιδήποτε τους προσφέρεται”*

4^ο κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Είμαστε μεταδοτικοί εκπαιδευτές όταν προετοιμάζουμε τους εκπαιδευόμενους για το επόμενο στάδιο μάθησης.
- Κάθε διαδικασία μάθησης πρέπει να τελειώνει όχι με μια μορφή οριστικής γνώσης (δεν υπάρχει!) αλλά με ένα ερώτημα.

Σύγκριση δύο γνωστικών προτάσεων

- *«Η λίμνη Τριχωνίδα έχει έκταση επιφανείας ίση με 98 τετραγωνικά χιλιόμετρα».*
- *«Μετά από άνοιγμα 1NT ο απαντών με 4φυλλο μαζέρ και 8+ πόντους εφαρμόζει τη σύμβαση Stayman».*

Διαχωρισμός των γνωστικών προτάσεων σε ...

- ... πληροφορικού χαρακτήρα (η γνώση αποτελεί μια «**πληροφορία**», η οποία σε άμεσο επίπεδο δεν μπορεί να χρησιμεύσει σε κάτι)
- ... εκτελεστικού χαρακτήρα (η γνώση ως «**εργαλείο**», με το οποίο θα κάνουμε κάτι, θα την εφαρμόσουμε και θα έχουμε άμεσο, πρακτικό αποτέλεσμα)

Πληροφοριακή γνώση = «τραπεζική γνώση»

- Ο όρος «τραπεζική γνώση» ανήκει στο βραζιλιάνο κοινωνιολόγο – παιδαγωγό Paulo Freire. Δηλώνει εκείνη τη γνώση που παρέχεται από τον εκπαιδευτή ως τον εκπαιδευμένο με τη μορφή μιας «εκταμίευσης» από την «τράπεζα γνώσεων» του εκπαιδευτή προς το «φτωχό» εκπαιδευόμενο. Πρόκειται για μια μορφή γνώσης που δε βελτιώνει τον εκπαιδευόμενο, δεν τον αλλάζει, δεν τον «απελευθερώνει».

Παράδειγμα «τραπεζικής γνώσης» στο Bridge

- Οποιοδήποτε X μετά το επίπεδο 3 είναι κοντρ τιμωρίας.
- Αντάμ σε συμβόλαιο XA βγαίνουμε πάντα από το μακρύτερο χρώμα του χεριού μας.
- Όταν εκτελούμε συμβόλαιο με ατού, πρώτα παίρνουμε τα ατού των αντιπάλων.

Το πρόβλημα βρίσκεται στις λέξεις

...

- Οποιοδήποτε X μετά το επίπεδο 3 είναι κοντρ τιμωρίας.
- Αντάμ σε συμβόλαιο XA βγαίνουμε πάντα από το μακρύτερο χρώμα του χεριού μας.
- Όταν εκτελούμε συμβόλαιο με ατού, πρώτα παίρνουμε τα ατού των αντιπάλων.

Αντί για «τραπεζική» ... απελευθερωτική γνώση

- Ας δούμε το παράδειγμα της «Τριχωνίδας» με διαφορετικό τρόπο: ο εκπαιδευτής δίνει το σχήμα της λίμνης και ζητά από τους εκπαιδευόμενους να μετρήσουν την έκτασή της. Τους δίνει τις κατάλληλες οδηγίες, τα μέσα που χρειάζονται γι' αυτή τη μέτρηση, κάνουν και την πρώτη μέτρηση όλοι μαζί και στη συνέχεια τους δίνει το σχήμα μιας άλλης λίμνης και τους προτείνει να μετρήσουν την επιφάνειά της. Ο εκπαιδευόμενος – σε κάποιο βαθμό – μπορεί πλέον να μετρά επιφάνειες σε τετραγωνικά Km.

Στο Bridge δεν υπάρχει «πληροφοριακή - τραπεζική γνώση» ...

- ... αλλά οι γνώσεις που μεταφέρονται είναι «εκτελεστικές» – «απελευθερωτικές / δημιουργικές». Πρόκειται για ένα σώμα γνώσεων που δίνονται για να μπορούμε να κάνουμε «πράγματα» (αν θέλετε: πράγματα μηδενικής αξίας; Ίσως ...).

... ή μήπως όχι;

- Έστω ότι αποφασίζετε να εξηγήσετε στους μαθητές σας ότι αυτή η περίεργη λέξη “Stayman” ήταν ένας μεγάλος παίκτης του παιχνιδιού που έδωσε το όνομά του στην πλέον γνωστή σύμβαση του Bridge παγκοσμίως. Μήπως αυτή η γνώση είναι εντελώς «πληροφοριακή»; Άχρηστη;

Samuel M. “Sam” Stayman

- (May 28, 1909 – December 11, 1993) was an American Bridge player, writer, and administrator. He is best known for *Stayman*, one of the world's most popular bidding conventions; indeed, a day after writing his obituary Alan Truscott called him "the player best known in the world".

Μεταδοτικότητα και πληροφοριακή γνώση

- Αν απλώς παραθέσουμε τα τεχνικά στοιχεία της σύμβασης Stayman ούτε μεταδοτικοί είμαστε ούτε παρέχουμε εκπαίδευση! Ανήκουμε απλώς στο χώρο της «τραπεζικής εκπαίδευσης». Αν όμως ...

Η καλλιέργεια της εφευρετικότητας

...

- ... αν παρουσιάσουμε τη σύμβαση Stayman ως λύση σε ένα «πρόβλημα» (= κατάλληλα δομημένη διανομή) και παρακινήσουμε τους μαθητές μας να βρουν αντίστοιχα λύσεις σε κάποια άλλα προβλήματα, μήπως αυτό τους κάνει πιο «πλούσιους» σε γνώση;

5° βήμα για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Μεταβίβαση μάθησης δεν είναι η παροχή πληροφοριών (τις οποίες – πλέον – ο κάθε εκπαιδευόμενος μπορεί να αναζητήσει σε πλήθος πηγών). **Μεταβίβαση έχουμε όταν καλλιεργούμε τις μεταγνωστικές ικανότητες του εκπαιδευόμενου, όταν τον μαθαίνουμε πώς να μαθαίνει.**

Τα μεταγνωστικά «όπλα» μας

- «προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες»
- ανάλογα παιχνίδια με βάση την «μπάζα» – η καλή σχέση με τα μαθηματικά / τις πιθανότητες - η ικανότητα σχεδιασμού και στρατηγικής – η ικανότητα ανάλυσης καταστάσεων

«Μεταγνωστικά όπλα» II

- «επίγνωση των προσωπικών μαθησιακών στρατηγικών»:
- Με την ολοκλήρωση ενός κύκλου μαθημάτων (π.χ. του 1^{ου} βιβλίου) καλό είναι να συζητήσουμε με τους μαθητές μας το θέμα: «ποιος τρόπος σου ταιριάζει για να μάθεις Μπριτζ; »

«Μεταγνωστικά όπλα» III

- «ισχυρά και αδύνατα σημεία, δεξιότητες και προσόντα »:
- Η ικανότητα σύνταξης ενός αποτελεσματικού πλάνου; Η εκτέλεση; Η ακρίβεια στις αγορές; Η ανεπαρκής μνήμη; Η βιασύνη; Η έλλειψη συγκέντρωσης;

Learning how to learn

- «κατάλληλες ευκαιρίες εκπαίδευσης»:
- Να μελετά βιβλία; Ξενόγλωσση βιβλιογραφία;
Να «μπαίνει» στο ΒΒΟ; Να παίρνει το μέγιστο από την παράδοση μαθήματος;

6^ο κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Μεταβίβαση δεν έχουμε απαραίτητα από κάποιο πρόσωπο που κατέχει γνώσεις, δεξιότητες κλπ. Αν ίσχυε αυτό όποιος κατέχει γνώσεις (πολλοί άνθρωποι ικανοποιούν αυτόν τον όρο) θα ήταν αυτομάτως και μεταδοτικός.

Παράγοντες επιτυχίας του εκπαιδευτή (Slavin)

- Γνώση του αντικειμένου και των μέσων διδασκαλίας
- Γνώση των εκπαιδευομένων και του τρόπου μάθησής τους.
 - Κριτική σκέψη και ικανότητες επίλυσης προβλημάτων
- Ικανότητες διδασκαλίας και επικοινωνίας.

Μεταβίβαση μάθησης είναι (και)...

- ... ένα επικοινωνιακό κλίμα που επιτρέπει την κατανόηση των πληροφοριών, έτσι ώστε να επιτυγχάνονται οι διδακτικοί μας στόχοι.
- ... ένα επικοινωνιακό κλίμα που επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να διατυπώσουν απορίες, παρατηρήσεις, αντιρρήσεις ...

7° κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Αν η μεταβίβαση είναι λόγος και λέξεις, μάλλον είναι ουσιαστικά κι όχι επίθετα ή αντωνυμίες ...
- Οι έννοιες (= ουσιαστικά π.χ. ανιούσα αγορά, κατιούσα αγορά, «κλείσιμο» (endplay), κοντρομιλίας, αγορά – αγορές, δήλωση κλπ) συμπυκνώνουν τη γνώση.

8^ο κριτήριο για τη μεταβίβαση της μάθησης

- Μεταβίβαση της μάθησης επιτυγχάνει ο εκπαιδευτής που γνωρίζει και φροντίζει την ομάδα του (Παπασπύρου, II), που γνωρίζει κι ακολουθεί το αναλυτικό πρόγραμμα (Βιρβιδάκης), που παρακολουθεί την κίνηση των μαθητών του (Μπαμπούλα), που εισάγει ήρεμα και αρμονικά τους εκπαιδευόμενους σε πιο σύνθετες διαδικασίες (Μπάλλας), που εκμεταλλεύεται την εκπαιδευτική τεχνολογία (Κουτούγκος), που τα μαθήματά του είναι σχεδιασμένα (Κούρτης, Καραγιαννόπουλος, Δελή), που αρχειοθετεί τα προβλήματα και τις κρίσεις που προκύπτουν στην αίθουσα (βιωματικό εργαστήριο), που αξιολογεί την εργασία του ...

Δημιουργία και χρήση της παρουσίασης

- Το αρχείο αυτό δημιουργήθηκε από το Δημήτρη Παπασπύρου για τις ανάγκες του σεμιναρίου της ΕΟΜ της 12^{ης} Ιουνίου 2015. Διατίθεται από το συντάκτη του στην ΕΟΜ και σε στελέχη της για εκπαιδευτική χρήση.